

Xây dựng mô hình tự quản trong phương pháp quản lý lưu học sinh nước ngoài tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền

Ngày nhận bài: 07/11/2024 | Ngày phản biện: 08/11/2024 | Ngày xuất bản: 12/11/2024

Tác giả: Lê Khánh Lộc (Học viện Báo chí và Tuyên truyền)

Tóm tắt: Học viện Báo chí và Tuyên truyền là cơ sở đào tạo trong lĩnh vực báo chí, truyền thông và lý luận chính trị có uy tín trên cả nước. Bởi vậy, việc liên kết đào tạo về các lĩnh vực này không chỉ được thực hiện ở các đơn vị đào tạo trong nước mà còn được thực hiện cả ở sự liên kết đào tạo quốc tế. Hàng năm, Học viện đón tiếp một lượng lớn sinh viên quốc tế theo học ở các bậc cử nhân, cao học và nghiên cứu sinh. Do vậy, công tác quản lý sinh viên quốc tế là công tác quan trọng và có tính đặc thù. Công tác này để đạt hiệu quả tốt không chỉ thuộc về phương pháp và trách nhiệm của các đơn vị trong học viện mà còn phụ thuộc vào chính năng lực tự quản của các em. Tuy nhiên, để sự tự quản được thực hiện có chất lượng cần thực hiện trên nguyên tắc: Học viện định hướng – phòng Quản lý Ký túc xá xây dựng phương pháp và giám sát – lưu học sinh tự quản. Với nguyên tắc trên, phòng Quản lý ký túc xá đã thu được những thành công nhất định. Bài viết này trình bày những kinh nghiệm đã thu được trong qua trình xây dựng mô hình tự quản trong tập thể lưu học sinh nước ngoài tại học viện.

1. Khái niệm, điều kiện và vai trò của mô hình quản lý- tự quản

Tự quản, theo định nghĩa trong Từ điển tiếng Việt do GS Hoàng Phê làm chủ biên, đó là: “tự mình trông coi, quản lý với nhau công việc của mình, không cần có ai điều khiển”⁽¹⁾. Tập thể lưu học sinh có thể coi là một bản thể thống nhất. Do đó, mô hình quản lý tự quản (trong lưu học sinh) là mô hình để chính các em sinh viên nước ngoài tự quản lý lẫn nhau về các công việc của mình dưới sự giám sát và chỉ đạo của phòng Quản lý ký túc xá.

Điều kiện để phòng Quản lý Ký túc xá xây dựng mô hình tự quản, trước hết, dựa trên số sinh viên nước ngoài đang theo học tại Học viện. Số liệu cụ thể từ năm 2014 đến nay, như sau:

Năm học	Tổng số lưu học sinh Lào	Tổng số HV-SV nội trú
2014 -2015	122	1.358
2015 - 2016	119	1.396
2016 - 2017	135	1.393
2017 - 2018	132	1.463
2018 - 2019	133	917
2019 - 2020	135	1.348
2021 - 2022	97	1.435
2022 -2023	108	1.500
2023-2024	92	1.600
2024 -2025	82	1.905

Cùng với đó là các đoàn cán bộ nước ngoài tham gia các loại hình bồi dưỡng với thời gian từ một tháng trở lên (năm 2023: 26 học viên; năm 2024: 15 học viên tham gia lớp Bồi dưỡng Quản lý Báo chí, Xuất bản và Truyền thông). Loại hình lớp Bồi dưỡng này trong thời gian sinh hoạt tại ký túc xá cũng cần được đưa vào hệ thống quản lý. Và hình thức tự quản đã thực hiện tốt nhiệm vụ này.

Thêm nữa, đó là sự xuất phát từ nhu cầu thực tế. Phòng Quản lý ký túc xá nhận thấy không thể không xây dựng mô hình tự quản. Trước hết, đó là nhu cầu quản lý lưu học sinh của phòng Quản lý ký túc xá; thứ hai từ chính nhu cầu được “tự quản” của cộng đồng sinh viên nước ngoài. Nhu cầu được tự quản là nhu cầu chính đáng và xuất phát từ thực tiễn. Vì chỉ các em mới có thể hiểu và biết cách bày tỏ nhu cầu của bản thân với các phòng ban, khoa và học viện.

Phòng Quản lý ký túc xá cũng nhận thấy thông qua đội quản lý tự quản, học viện sẽ nắm được sát sao hơn các vấn đề trong học tập, đời sống của cộng đồng sinh viên nước ngoài.

2. Cách xây dựng mô hình tự quản trong lưu học sinh

Cộng đồng lưu học sinh tự quản đã được phòng Quản lý ký túc xá đã xây dựng như sau:

Trước hết là sự thống nhất trong việc xác định các đơn vị tự quản. Theo đó, đơn vị nhỏ nhất trong mô hình tự quản của lưu học sinh là tổ tự quản trực thuộc lớp học hành chính – tức là lớp học của khoa mà lưu học sinh được đào tạo, ví dụ: lớp KTCT k40 có 05 sinh viên nước ngoài; vậy các em là một tổ tự quản. Các tổ tự quản thuộc sự điều hành của khối trưởng khối tự quản của tập thể lưu học sinh.

- Đơn vị tự quản lớn hơn tổ tự quản là khối tự quản. Khối là đơn vị tự quản tính theo khóa học (gọi tắt là một K (khối)). Một khối tự quản được tạo thành từ nhiều tổ tự quản của cùng một khóa học. Ví dụ, một khóa học (một K) có số sinh viên nước ngoài là 100 sinh viên, thuộc nhiều khoa. Vậy khối tự quản đó sẽ do nhiều tổ tự quản trong một khóa đó tạo nên. “Khối trưởng khối tự quản” là chức danh để thực hiện nhiệm vụ quản lý các lưu học sinh trong cùng một khối – cũng là một khóa.

- Nhóm tự quản là đơn vị tự quản theo “hệ thống dọc” của các ngành/ chuyên ngành. Ví dụ, nhóm sinh viên ngành Báo chí; nhóm sinh viên ngành Chính trị học...

- Đơn vị cuối cùng là Lớp tự quản. Đây là đơn vị tự quản căn cứ vào đặc thù rất riêng của loại hình lớp học mà lưu học sinh tại Học viện đang tham gia. Phân biệt “loại hình lớp học” là xét về môn học. Loại hình lớp đầu tiên mà lưu học sinh phải theo học là lớp tiếng Việt, và không có sinh viên Việt Nam. Lớp này, các em chỉ học một môn là tiếng Việt ngoại ngữ. Loại hình lớp thứ hai là các lớp học theo tên tín chỉ. Loại lớp này có sự tham gia của sinh viên Việt Nam, trong đó, tỉ lệ lưu học sinh chiếm số ít. Do đó, mô hình tự quản theo đơn vị Lớp chủ yếu hướng tới loại Lớp tiếng Việt.

Lưu học sinh cũng được xây dựng các tổ chức khác như Đảng, Đoàn, Hội Đồng hương, Hội Cựu sinh viên. Các em cũng có kế hoạch hành động thông qua hệ thống quản lý của học viện. Tất cả các đơn vị trên đều được thông qua Ban lãnh đạo ký túc xá. Bởi lẽ, đây là đơn vị cơ sở, cũng là đơn vị đầu tiên và cuối cùng tiếp nhận và xác nhận các thủ tục sau khi lưu học sinh hoàn thành quá trình tiếng Việt chuẩn đầu ra để được học tập tại Việt Nam; và kết thúc bốn năm du học. Phòng Quản lý Ký túc xá cũng là đơn vị nòng cốt thực hiện phương châm “ba sẵn sàng, bốn tại chỗ” trong mọi trường hợp lưu học sinh cần ứng cứu khẩn cấp.

3. Xây dựng phương châm quản lý bằng mô hình lưu học sinh tự quản

Từ thực tiễn, phòng Quản lý ký túc xá nhận thấy mô hình lưu học sinh tự quản cần được xây dựng dựa trên ba phương châm căn cốt sau đây:

Thứ nhất, phương châm tôn trọng. Các nội dung cơ bản nhất của phương châm này là tôn trọng sự khác biệt văn hóa của cộng đồng lưu học sinh với văn hóa Việt Nam; tôn trọng phương pháp quản lý của đội tự quản; tôn trọng và cân nhắc các quyết định (sau khi được xem xét) của đội tự quản. Trong đó, phương châm tôn trọng sự khác biệt văn hóa là quan trọng vào loại bậc nhất bởi lẽ phương châm này thể hiện sự hội nhập của hai phía Việt Nam và các quốc gia khác.

Thứ hai, phương châm sát sao. Nội hàm của phương châm này là sự “đồng hành”, “cùng nhau” trong việc kiểm tra, đôn đốc đội tự quản trong công việc. Vì đội tự quản (nói chung cho các đơn vị tự quản) chính là “cánh tay phải” của phòng Quản lý ký túc xá trong việc nắm bắt tình hình lưu học sinh.

Thứ ba, phương châm hài hòa. Phương châm này đề cao sự cân đối, nhịp nhàng, vừa sức, hòa hợp trong cách làm việc giữa Việt Nam (mà đại diện là Học viện) và quốc tế (mà đại diện là đội tự quản). Biểu hiện của phương châm hài hòa là sự không áp đặt; cũng như không có sự “giãn biên” quá lớn trong khâu quản lý sinh viên nước ngoài.

Tóm lại, mô hình tự quản trong “khối” lưu học sinh nước ngoài đã phát huy tối đa năng lực quản lý lẫn nhau và giúp cho việc học tập, sinh hoạt của lưu học sinh tại học viện đạt hiệu quả tốt đẹp. Học viện đã xây dựng mô hình tự quản trong lưu học sinh trên ba nguyên tắc căn cốt sau đây: tôn trọng văn hóa quốc tế, sát sao giám sát các đơn vị tự quản, hài hòa giữa các yếu tố tham gia trong quá trình quản lý.

Tài liệu tham khảo

(1) Hoàng Phê (2003), Từ điển tiếng Việt, NXB Đà Nẵng, Tr 1077.